

Kungl. myntkabinettet • Numismatiska institutionen

**Sveriges mynthistoria.
Landskapsinventeringen 1.**

**Myntfynd
från ÖSTERGÖTLAND**

Text: Brita Malmer och Ian Wiséhn

Utskrift och översättning:

Beatrice Ringborg

Kartor: Brita Malmer

Foto: Juri Tamsalu

R E F E R E N S E R

(se även Förklaringar och Förkortningar)

- ATA Antikvarisk-topografiska arkivet, dokumentationsbyrån, RAASHMM.
- BM Malmer, B., 1980.
- CNS Corpus nummorum sæculorum IX-XI qui in Suecia reperti sunt. Catalogue of Coins from the Viking Age found in Sweden. Stockholm 1975 ff.
- KMK ark. Myntbeskrivningar, uppgifter om fyndärenden m.m. i KMK:s arkiv.
- KMK top. KMK:s topografiskt ordnade fyndregister, bl.a. innehållande nu okontrollerbara uppgifter, hämtade ur tidningsartiklar m.m.
- LL Lagerqvist, L.O., 1970 A.
- NNUM Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad, 1936 ff.
- NNA Nordisk Numismatisk Årskrift, 1936 ff.
- Månadsbladet Kongl. Vitterhets Historie och Antiquitets Akademiens Månadsblad, Stockholm 1872-1905.
- Schück I-VIII Schück, H., 1932 ff.
- SHM/KMK inv. den för SHM och KMK från början av 1800-talet till 1975 gemensamt förda inventarietkatalogen med bilagor.
- Tbg MS I, II Tornberg, C.J., opublicerade manuskript, I 1843-52; II 1853-77. Universitetsbiblioteket, Lund.
- Th Thordeman, B., 1936.
- Tillväxten Statens Historiska Museum och Kungl. Myntkabinettet. Samlingarnas tillväxt, 1937 ff.
- RAÄ:s fornlämningsregister Dokumentationsbyråns fornlämningsregister, RAASHMM.
- UV Undersökningsverksamheten, dokumentationsbyrån, RAASHMM.

APPELGREN, T.G., 1933. Gustav Vasas mynt (Kungl. Myntkabinettet, Stockholm).

ARNE, T.J., 1932. Ein bemerkenswerter Fund in Östergötland (Acta Archæologica III).

ARRHENIUS, B. 1962. Det flammande smycket (Fornvännen 1962, s. 79-101).

BACHMAN, M.-L., 1969. Studier i Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens historia (Vitterhetsakademiens handlingar, historiska serien 14).

BECKER, C. J., 1981. The Coinages of Harthacnut and Magnus the Good at Lund c. 1040-c.1046 (Studies in Northern Coinages of the Eleventh Century. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filosofiske Skrifter 9:4, s. 119-174).

BERGENBLADH, H., 1972. Gulds-katten från Erikstorp (Strövtåg i Lysingsbygden 1972, s. 185-89).

- BOLIN, S., 1926. Fynden av romerska mynt i det fria Germanien (Lund).
- BONNIER, A.C., 1981. Uppland under medeltiden - kulturlandskapets utveckling och det konsthistoriska materialet (Bebyggelsehistorisk tidskrift 2, 1981, s.74-88).
- BRENNER, E., 1691. Thesaurus Nummorum Sveogothicorum, Thet är en Skatt af Swenskt Mynt (Stockholm). Nytryck med kommentar Stockholm 1972.
- BROBERG, B. och HASSELMO, M., 1978. Söderköping (Medeltidsstaden 5. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museer, Rapport).
- BROOCMAN, C.F., 1760. Beskrifning Öfwer the i Öster-Götland Befintlige Städer, Slott, Sokne-Kyrkor, Soknar, Säterier, Öfwer-Officers-Boställen, Jernbruk och Prestegårdar, m.m. (Norrköping).
- DIJKMAN, P., 1686. Observationer som kunna gifwa någon anledning til dhe forna Swenscars och Göthers Penninge Rächningz beskaffenheet (Stockholm). Faksimil Göteborg 1980 (Numismatiska litteratursällskapet i Göteborg).
- FORSBERG, C., 1968. Östergötlands vikingatida myntfynd (Tor 1967/68, s.12-37).
- FRÖDIN, O., 1918. Från det medeltida Alvastra (Fornvännen 1918, s.105-198).
- FRÖDIN, O., 1920. Från det medeltida Alvastra, Undersökningarna år 1919 (Fornvännen 1920, s.169-197).
- GALSTER, G. 1972. Unionstidens Udmøntninger (Dansk Numismatisk Forening, København).
- GALSTER, G., 1978. Attila Rex (NNUM 1978, s.9-12).
- HATZ, G., 1974. Handel und Verkehr zwischen dem Deutschen Reich und Schweden in der späten Wikingerzeit (Vitterhetsakademien, Stockholm).
- HELMFRID, S., 1962. Östergötland "Västanstång". Studien über die ältere Agrarlandschaft und ihre Genese (Geografiska annaler XLIV, 1962: 1-2, Stockholm).
- HILDEBRAND, B.E., 1846. Anglosachsiska mynt i Svenska Kongl. Myntkabinetet, funna i Sveriges jord (Stockholm).
- HILDEBRAND, B.E., 1877. Fynd från Petersberg å Skeninge stads område i Östergötland (Månadsbladet 1877, s.536-542).
- HILDEBRAND, B.E., 1881. Anglosachsiska mynt i Svenska Kongliga Myntkabinetet funna i Sveriges jord (Stockholm).
- HILDEBRAND, H., 1877. Odeshögs-fyndet (Månadsbladet 1877, s.553-564).
- HUSZAR, L., 1947. Attila dans la numismatique. (Moneta Prisca 1, s.5-40, Budapest).
- HYENSTRAND, A., 1979. Arkeologisk regionindelning av Sverige (Riksantikvarieämbetet, Arbetshandling, Stockholm).
- JANSSON, S.O., 1950. Måttordbok (Nordiska museet, Stockholm).
- JONSSON, K., 1977. Fastlandsmyntningen under Birger Magnusson (NNA 1975-76, s.83-161).
- JÖRBERG, L., 1972. A History of Prices in Sweden 1732-1914, 1-2 (Lund).
- LAGERQVIST, L.O., 1961. Ett fynd av guldmynt från Motala ström i Norrköping (NNUM 1961 s.81-85).
- LAGERQVIST, L.O., 1970 A. Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt (Stockholm).
- LAGERQVIST, L.O., 1970 B. Myntfynden från Allhelgonakyrkan i Skänninge (i: Skänninge stads historia 1970, s.11-13).
- LAGERQVIST, L.O., 1979. Två penningpungar med bevarat innehåll av mynt (Myntkontakt 1979:8, s.160-163).
- LAGERQVIST, L.O., 1981. Märkligt jordfynd i Östergötland (Myntkontakt 1981 s.70).

- LILJEGREN, J.G., 1830. Strödda anteckningar om Fynd i Svensk jord (Vitterhetsakademiens handlingar 13, Stockholm).
- LINDAHL, A., 1961. Nya järnåldersfynd i Östergötland. Gravfynd från Norrö i Heda socken (Meddelanden från ÖLM 1960-61, s.170-78).
- LINDAHL, A., 1969. Arkeologiska reportage från det medeltida Söderköping (Meddelanden från ÖLM 1969, s.8-36).
- LINDAHL, F., 1955. Danmarks Mønter 1377-1448 (NNA 1955 s.73-92).
- LINDER WELIN, U.S., 1964. Elias Brenners arabiska guldpennig (NNA 1964 s.5-25).
- LINDQVIST, S., 1927. Det största dos-spännet. Ett nytt fynd och några reflexioner i anledning därav (Fornvännen 1927, s.331-346).
- LUNDBERG, E., 1933. Vreta kloster (Svenska fornminnesplatser 6, Stockholm).
-
- MALMER (ALENSTAM-PETERSSON), B., 1951. Ein merowingischer Goldring aus Ksp.Ledberg, Östergötland (Meddelanden från Lunds universitets historiska museum 1951 s.73-98).
- MALMER (ALENSTAM-PETERSSON), B., 1952. En merovingisk medalj som kultur- spegel (Meddelanden från ÖLM 1951-53, s.57-61).
- MALMER, B., 1966. Nordiska mynt före år 1000 (Acta Archaeologica Lundensia, 8°, 4).
- MALMER, B., 1976 A. Kungl. Myntkabinettet, Statens museum för mynt-, medalj- och penninghistoria (Møntsamlernyt, januari 1976, Tillæg, s.I-VIII).
- MALMER, B., 1976 B. Om inlösen, hittelön och myntpris (Årsbok 1976-77. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer, s.47-56).
- MALMER, B. 1980. Den senmedeltida penningen i Sverige (Vitterhetsakademiens handlingar, Antikvariska serien 31).
- MONTELIUS, O., 1903 resp. 1905. Östergötland under hednatiden (Svenska Fornminnesföreningens Tidskrift 12, s.1-34 (1903), s.249-313 (1905)).
- MORRISON, K.F., och GRUNTHAL, H., 1967. Carolingian Coinage (Numismatic Notes and Monographs 158, New York).
-
- NORDÉN, A., 1929. Östergötlands järnålder I:1 (Norrköping).
- NORSTRÖM, R., 1905. Myntfynd från Linköping (Meddelanden från Östergötlands Fornminnesförening 1905, s.33-37).
- NORTH, J.J., 1963. English hammered coinage 1 (London).
-
- OLSÉN, P., 1963. Askagravens gripdjur (Tor IX, s.188-200).
-
- RASMUSSEN, N.L., 1931. Det Bromelius- v.Bromellska myntkabinettet och dess bestånd av "myntskatter" (Fornvännen 1931, s.377-384).
- RASMUSSEN, N.L. 1934. Nordens tidigaste import av engelska mynt (Fornvännen 1934, s.366-72).
- RASMUSSEN, N.L. , se även THORDEMAN, B. och RASMUSSEN, N.L., 1936.
- RIDDERSTAD, A., 1918. Östergötlands beskrivning med dess städer samt landsbygdens socknar och alla egendomar 1-2 (Stockholm).
-
- SALIN, B., 1892. Romerska och byzantinska guldmünt funna i svensk jord (Månadsbladet 1892 s.114-130).
- SCHIVE, C.J., 1865. Norges Mynter i Middelalderen (Christiania).
- SCHNITTGER, B., 1917. Ett Alfred den stores mynt funnet i svensk jord (Fornvännen 1917, s.191-92).
- SCHÜCK, H., 1932 ff. Kgl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Dess förhistoria och historia. I-VIII (Stockholm 1932-1944).

- SKAARE, K., 1966. Die karolingischen Münzfunde in Skandinavien und der Schatzfund von Hon (Hamburger Beiträge zur Numismatik 20, 1966, s.393-408).
- STIERNSTEDT, A.W., 1880. Beskrifning öfver Friherre A.W. Stiernstedts Svenska Myntkabinett(Numismatiska meddelanden VI-VII).
- THORDEMAN, B., 1934. Några svensk-norska numismatiska problem i belysning av ett västsvenskt skattefynd (Vitterhetsakademiens handlingar 39:3).
- THORDEMAN, B., 1935. Ett fynd med sällsynta mynt (Numismatiska Meddelanden XXVIII, 1935, s.29-38).
- THORDEMAN, B., 1936. Sveriges medeltidsmynt (Nordisk kultur 29).
- THORDEMAN, B., 1937. Ett skånskt skattefynd med svenskt runmynt (Från stenålder till rokokko. Studier tillägnade Otto Rydbeck, s.137-46).
- THORDEMAN, B. och RASMUSSEN, N.L., 1936. Jacob von Engeströms beskrivning av Styrafyndet (NNA 1936, s.99-134).
- TINGSTRÖM, B., 1972. Svensk numismatisk uppslagsbok. Mynt i ord och bild 1521-1972, 3:e uppl. (Stockholm).
- TORNBERG, C.J., 1848. Numi cufici Regii numophylacii Holmiensis ques omnes in terra Sueciæ repertos.... (Uppsala).
- WESTERMARK, U., 1981. Ett nyfunnet guldmynt från kejsar Tetricus (Myntkontakt 1981, s.85).
- v. WURZBACH-TANNENBERG, W., 1943. Medaillen, Plaketten und Jetons (Wien).

F Ö R K L A R I N G A R och F Ö R K O R T N I N G A R

(se även Mynträkning, mått och vikt, Sveriges regenter samt Referenser)

D	depåfynd, två eller flera mynt avsiktligt på en gång undandömda i jorden (= "skatt").
dnr	diarienummer inom RAASHMM eller KMK
dr	daler
E	ensamfunnet mynt; E gr. = ensamfunnet mynt i grav
gr.	gravfynd; D gr. = depåfynd i grav
gote	gotländsk örtug, låghaltigt mynt som under förra hälften av 1400-talet översvämmade östra Götaland
"göta-landsp."	"götalandspenning". Nya fynd tyder på att den nu vanliga uppdelningen i "svealandspenningar" och "götalandspenningar" under perioden 1100-talet - ca 1290 ej är helt adekvat. "Götalandspenningar" har präglats även i Svealand (Örebro). En "svealandspenning" väger i genomsnitt ca 0.30 gram, en "götalandspenning" ca hälften därav, och är alltså en halvpenning till "svealandspenningen".
H	hopat fynd, två eller flera mynt funna vid undersökning av kyrkor och kloster, borgar och städer eller annan bebyggelse och som inte kan visas vara depåfynd
halvp.	halvpenning
hvid	låghaltigt danskt mynt, i stora mängder präglat under Kristian I 1448-81 och Hans 1481-1513, vanligt i fynd från Götaland. I okonserverat skick kan hvider präglade för Kr I resp. Hans vara svåra att skilja från varandra varför denna myntsort i Fyndkatalogen vanligen endast betecknas som "hvid" utan närmare datering.
Jää	järnåldern före vikingatidens början ca 800 e. Kr.
klipping	låghaltigt danskt mynt präglat under Kristian II 1518-22, vanligt i götalandsfynden.
k.m.	kopparmynt
KMK	Kungl. myntkabinettet, efter 1975 med tillägget: statens museum för mynt-, medalj- och penninghistoria
kmt	kopparmynt
kopparsterling	låghaltigt danskt mynt, präglat under Erik av Pommern ca 1422, vanligt i götalandsfynden
kronbrakteat	låghaltigt danskt mynt, präglat under Erik av Pommern efter ca 1405, vanligt i götalandsfynden.
Kr A	krönt A, beteckning på svensk penning präglad från 1360-talet till början av 1500-talet, delas i en äldre och en yngre grupp, A resp. Y.
Kr H	krönt huvud, beteckning på svensk penning präglad från 1360-talet till början av 1500-talet, delas i en äldre och en yngre grupp, A resp. Y.
Kr S	krönt S, beteckning på svensk penning präglad från ca 1370 till 1400-talets förra hälft, delas i en äldre och en yngre grupp, A resp. Y.

leopard-brakteat	danskt mynt präglat för Erik av Pommern efter 1424
Med.	medeltiden, ca 1050-1520
Ny.	nyare tid, fr.o.m. 1520
RAASHMM	Riksantikvarieämbetet och statens historiska museer
rd	riksdaler
rdr	riksdaler
rmt	riksmynt
runst.	runstycke
SCS	gemensam beteckning för anonyma mynt, präglade under sturetiden. I stället för myntherrens namn står på åtsidan namnet på skyddshelgonet, SCS (Sanctus) ERICUS REX.
SHM	Statens historiska museum
skill.	skilling
s.m.	silvermynt
smt	silvermynt
sterling	danskt mynt präglat för Erik av Pommern efter ca 1405
"svealandsp."	svealandspenning, se "götalandsp."
tjurhbr.	tjurhuvudbrakteat, låghaltig brakteat med bilden av ett tjurhuvud, präglad i Mecklenburg, översvämmade under 1400-talet stora delar av Skandinavien
Vik.	vikingatid, ca 800-1050 e. Kr.
ÖLM	Östergötlands och Linköpings läns museum, Linköping